

บทที่ 3

การจัดการด้านการตลาดและการนำเข้า

ลักษณะการจัดการของเกษตรกรในการทำไร่เง็กสวและผลิตดอกเง็กสวแห้ง

ลักษณะการจัดการของเกษตรกรสามารถแบ่งเป็นหน้าที่สำคัญ ๆ ได้ 3 ด้านคือ

1. ด้านการผลิต เริ่มตั้งแต่การเตรียมกล้าหรือเพาะกล้า เตรียมดิน ปลูก พรุนดิน ดูแลต้นเง็กสวจนกระทั่งเก็บดอกซึ่งในการบำรุงรักษานี้รวมถึงการพ่นยาฆ่าแมลง และการให้ปุ๋ยทางรากและทางใบด้วย เมื่อดอกออกเต็มที่ก็จะเริ่มเก็บดอกเพื่อนำไปผ่าน กรรมวิธีหนึ่งและทำแห้ง เพื่อบรรจุและจำหน่ายต่อไป ในการผลิตนี้เกษตรกรส่วนใหญ่จะใช้ แรงงานภายในครอบครัว เพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายที่เป็นตัวเงินในการจ้างแรงงาน เพราะเกษตรกรส่วนใหญ่มีกำลังเงินในการจ้างงานต่ำเนื่องจากเป็นชาวเขาซึ่งมีฐานะยากจน จะมีการจ้างแรงงานในช่วงที่ดอกเง็กสวออกมากและต้องรีบเก็บ ประกอบกับเกษตรกรและ ครอบครัวที่ปลูกเง็กสวก็จะไม่ทำงานประเภทอื่น หรือปลูกพืชอื่นเนื่องจากต้นเง็กสวต้องคอย บำรุงดูแลอย่างใกล้ชิด และละเอียดลออเพราะมีโรคและแมลงต่าง ๆ ที่คอยรบกวนมาก เกษตรกรจึงต้องใช้เวลาคูแลอย่างทั่วถึงเพื่อที่จะได้รู้ปัญหาที่เกิดขึ้นในช่วงที่ต้นเง็กสวกำลังเจริญ เติบโตจนกระทั่งออกดอกเพื่อที่จะได้แก้ไขและป้องกันโรคและแมลงได้ทันที ส่วนความสามารถ ในการดูแลเพื่อให้ได้ผลผลิตที่สูงขึ้นอยู่กับความขยันหมั่นเพียรของเกษตรกร ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่ ที่พบเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ที่ปลูกเง็กสวมักเป็นชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงซึ่งไม่ค่อยกระตือ รือร้นในการดูแล ทำให้ผลผลิตไม่สูงเท่ากับประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เกษตรกรไม่มีการรวมกลุ่มกันในการแก้ปัญหา เมื่อเกิดปัญหาในการปลูกหรือผลิตดอกแห้งส่วนใหญ่จะขอคำปรึกษา จากหัวหน้าหมู่บ้านหรือเจ้าหน้าที่ของทางราชการที่เข้าไปทำการส่งเสริมการปลูกเป็นครั้งคราว

2. ด้านเงินทุน ในการปลูกเง็กสวและผลิตดอกแห้งเกษตรกรส่วนใหญ่จะใช้เงินทุน ของตนเองในการลงทุนซื้ออุปกรณ์ในการเกษตรซึ่งได้แก่ จอบ เสียม และอื่น ๆ ซึ่งมีราคา ไม่สูงนัก แต่สำหรับเครื่องมือที่มีราคาสูง เช่น เตาดอบดอกเง็กสวให้แห้ง เกษตรกรที่มี

เงินทุนไม่เพียงพอหรือมีพื้นที่ปลูกเก๊กฮวยไม่มาก ก็จะไม่สร้างเตาอบใช้เอง แต่จะขายผลผลิตในรูปดอกสดให้แก่เกษตรกรหรือพ่อค้าที่มารับซื้อผลผลิตซึ่งมีเตาอบแห้งเพื่อนำไปนึ่งและอบแห้งต่อไป ซึ่งในการนี้หน่วยงานราชการที่เข้าไปส่งเสริมการปลูกจะมีบริการจัดสร้างเตาอบขนาดใหญ่และรับซื้อผลผลิตดอกสดของเกษตรกรมาอบและจัดจำหน่ายให้ สำหรับการกู้ยืมเงินเพื่อการปลูกและผลิตดอกเก๊กฮวยแห้ง เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นชาวเขาการกู้ยืมเงินจึงทำกันในหมู่ชาวเขาด้วยกันเอง ไม่มีการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินเนื่องจากขาดหลักทรัพย์ในการประกันเงินกู้ และที่ดินที่ทำการปลูกเก๊กฮวยก็ยังไม่มียุทธศาสตร์หนังสือรับรองที่ดิน (นส. 3) หรือโฉนดเพียงพอที่จะนำไปค้ำประกันการกู้ยืมเงินได้ แต่บางรายก็สามารถทำการกู้ยืมได้โดยใช้ผลผลิตเป็นการประกันทำให้ดอกเบี้ยในการกู้ยืมสูง เฉพาะเกษตรกรที่ไม่ใช่ชาวเขาซึ่งจะมีที่ดินในการปลูกที่มีหลักฐานเพียงพอเนื่องจากอยู่ในจังหวัดสระบุรีจึงสามารถกู้ยืมเงินได้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ดอกเบี้ยเงินต้นจึงต่ำ การกู้ยืมเงินส่วนใหญ่นำไปใช้ในการซื้อปุ๋ย ยาฆ่าแมลง สำหรับการแลกเปลี่ยนเงินทุนกับผลผลิต ผู้ที่ยอมให้เกษตรกรกู้ยืมโดยวิธีนี้ส่วนใหญ่จะเป็นพ่อค้าคนกลางที่รับซื้อจากเกษตรกรนั้น ๆ โดยมีข้อแม้ในการกู้ยืมคือเกษตรกรต้องขายผลผลิตหรือชดใช้ผลผลิตที่ผลิตได้ ถ้าเป็นในรูปดอกเก๊กฮวยแห้งก็ต้องชดใช้ให้มีมูลค่าเท่ากับหนี้ที่ทำได้ หรือถ้าเป็นผลผลิตดอกสดก็ต้องชดใช้จนกว่าผลผลิตดอกสดนั้นเมื่อทำเป็นดอกแห้งแล้วมีมูลค่าเท่ากับหนี้ที่ค้างชำระอยู่ หรือหากจะขายผลผลิตให้แก่ผู้อื่น ก็ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าหนี้เสียก่อน และถ้าผลผลิตที่นำมาขายให้แก่เจ้าหนี้มีมูลค่าเกินมูลค่าของหนี้ที่คิดจากการกู้ยืมไม่ว่าจะเป็นเงินสดหรือปุ๋ย ยาฆ่าแมลง พ่อค้าคนกลางก็จะจ่ายผลตอบแทนเป็นเงินหรือชดเชยเป็นปุ๋ยหรือยาฆ่าแมลงให้อีกรวมทั้งอาจเป็นอุปกรณ์การเกษตรก็ได้ แต่ส่วนใหญ่มักจะชดเชยให้เป็นเงินสดเนื่องจากเกษตรกรยินดีในการรับเป็นเงินสดเพื่อนำไปซื้อสิ่งจำเป็นในการครองชีพ สำหรับราคาของปุ๋ย และยาฆ่าแมลงรวมทั้งอุปกรณ์การเกษตรที่เกษตรกรนำมาใช้เพื่อแลกเปลี่ยนผลผลิตในภายหลังมักจะมีราคาสูงกว่าหรือเท่ากับราคากลางที่ปิดไว้ที่ภาชนะบรรจุหรืออุปกรณ์ ซึ่งพ่อค้าคนกลางสามารถที่จะซื้อสิ่งของดังกล่าวได้ในราคาขายส่ง เนื่องจากซื้อเป็นจำนวนมากหรือเป็นตัวแทนจำหน่ายวัสดุการเกษตรเหล่านั้นเอง ผลแตกต่างในด้านราคาที่เกิดขึ้นถือได้ว่าเป็นดอกเบี้ยที่เกษตรกรต้องจ่ายให้กับพ่อค้าคนกลางโดยไม่รู้ตัว ข้อดีของการกู้ยืมแบบนี้ คือเกษตรกรสามารถดำเนินการปลูกเก๊กฮวยไปได้ทุกปี แม้ว่าปีใดจะประสบผลขาดทุนเพราะจะเกิดหนี้สินในรูปผลผลิตที่จะต้องจ่ายเป็นผลผลิตในฤดูกาลผลิตต่อไป หรือถูกหักจากพืชผลอื่นที่จะทำการปลูกในปีต่อไปซึ่งเกษตรกรไม่ต้องชดใช้เป็นเงินให้แก่พ่อค้าคนกลาง

ข้อดีส่วนหนึ่งทำให้เกษตรกรไม่จำเป็นต้องกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินรวมทั้งธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

3. ด้านการตลาด เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ด้านการตลาดจึงมักขายผลผลิตให้แก่พ่อค้าคนกลาง ซึ่งอาจจะเป็นพ่อค้าในท้องถิ่น หรือมาจากในเมืองรวมทั้งหน่วยงานราชการที่เข้าไปส่งเสริมการปลูก นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านปัจจัยทางการเงิน ยานพาหนะขนส่ง การบรรจุหรืออัดแท่งดอกเก๊กฮวยแห้งซึ่งจะต้องใช้อุปกรณ์ในการบรรจุ เช่น เครื่องอัดแท่ง เครื่องรีดปากถุงพลาสติก ป้ายฉลากหรือยี่ห้อตรา รวมไปถึงจนกระทั่งถึงเครื่องชั่งน้ำหนักดอกแห้ง ซึ่งยุ่งยากและลำบากในการจัดการตั้งนั้นหลังจากเก็บดอกเก๊กฮวยแล้วเกษตรกรสามารถจำหน่ายดอกเก๊กฮวยได้ 2 วิธีคือ

3.1 ขายเป็นดอกสด เพื่อให้ผู้ซื้อที่มีเตาอบนำไปนึ่ง อบแห้ง อัดทอหนึ่งสำหรับเกษตรกรที่ไม่มีเตาอบหรือไม่มีพื้นที่เพียงพอในการตากดอกเก๊กฮวย รวมทั้งเกษตรกรที่ไม่มีความรู้ในการนึ่ง ตากหรืออบดอกเก๊กฮวยให้แห้ง ก็จะจำหน่ายในรูปดอกสดให้แก่เกษตรกรหรือพ่อค้าคนกลาง หรือบางท้องที่มีมีการส่งเสริมการปลูกโดยหน่วยงานราชการก็จะมีมารับซื้อผลผลิตดอกสดเพื่อนำมาอบแห้งจำหน่ายอีกต่อหนึ่งด้วยหลังจากส่งเสริมและแนะนำวิธีการปลูกและดูแลรักษาแล้ว เนื่องจากต้นทุนในการสร้างเตาอบมีราคาแพง เตาอบขนาดเล็กจะต้องใช้ต้นทุนในการสร้างประมาณ 3,000 บาท ขนาดใหญ่มีต้นทุนประมาณ 7,000 บาท ซึ่งถ้าเกษตรกรมีเงินทุนไม่เพียงพอหรือตั้งวัตถุประสงค์ในการปลูกเพียงเพื่อจำหน่ายดอกสดก็จะไม่ทำการอบแห้งเอง

3.1 ขายเป็นดอกแห้ง สำหรับเกษตรกรที่สามารถนึ่งและนำดอกหนึ่งแล้วไปตากแห้งหรืออบแห้งเอง ก็จะสามารถนำดอกแห้งบรรจุถุงพลาสติกหรืออัดเป็นแท่งจำหน่ายให้แก่พ่อค้าในท้องถิ่น หรือพ่อค้าจากจังหวัดที่มารับซื้อดอกแห้ง หรืออาจจะนำผลผลิตไปจำหน่ายเองในตัวจังหวัด นอกจากนั้นเกษตรกรบางรายจะมีแหล่งรับซื้อผลผลิตซึ่งได้แก่ โรงงานแปรรูปเก๊กฮวยให้เป็นเก๊กฮวยผงสำเร็จรูป หรือสมาคมร้านยาจีนรวมทั้งร้านขายยาในจังหวัดหรือกรุงเทพมหานคร ซึ่งจะสั่งซื้อเป็นปริมาณมาก แต่โดยทั่วไปเกษตรกรมักจะขายให้แก่พ่อค้าในจังหวัดซึ่งจะเข้าไปรับซื้อผลผลิตมาจำหน่ายต่อไป เนื่องจากผลผลิตดอกเก๊กฮวยแห้งอยู่กระจัดกระจายตามคอยในที่สูง การขนส่งทำได้เพียงทางเดียวด้วยรถยนต์ การที่พ่อค้าในกรุงเทพฯ จะขึ้นไปรับซื้อผลผลิตโดยตรง จึงทำได้ลำบากและไม่คุ้มกับค่าขนส่ง

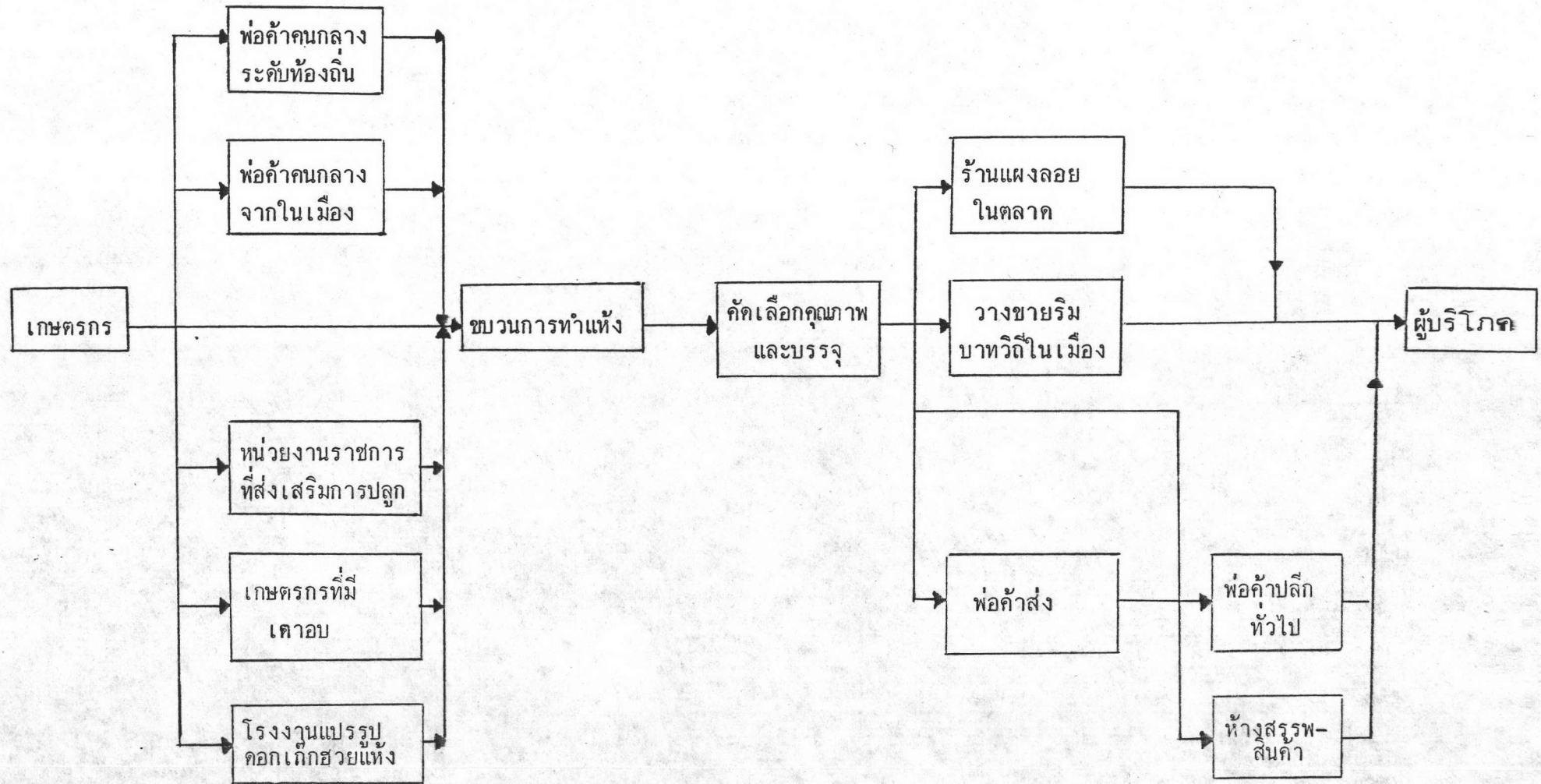
สำหรับช่องทางการจำหน่ายทางการตลาดของดอกเก๊กฮวยสามารถแยกได้เป็น 3 ช่องทางด้วยกันคือ

1. จากเกษตรกรถึงผู้บริโภคหรือผู้ซื้อปลีกโดยตรง โดยเกษตรกรจะเก็บดอกสดหนึ่ง ตากแห้งหรืออบ และอัดแห้งหรือบรรจุถุงพลาสติก รวบรวมให้เพียงพอโดยสารรถยนต์ ซึ่งเข้าไปรับซื้อผลผลิตกันในละแวกบ้านนั้น นำดอกเก๊กฮวยแห้งเข้าไปจำหน่ายในตัวจังหวัดหรือแหล่งชุมชนด้วยตนเองโดยวางขายตามบาทวิถีหรือในตลาดสด เนื่องจากราคาจำหน่ายดอกเก๊กฮวยแห้งต่อกิโลกรัมสูงกว่าผลผลิตอื่น เป็นสิ่งจูงใจให้เกษตรกรที่มีความรู้ทางการจำหน่ายนำผลผลิตเข้าไปขายเอง ซึ่งผู้ซื้อส่วนใหญ่คือ นักท่องเที่ยวที่มาจากจังหวัดเชียงใหม่ และเที่ยวกลับเกษตรกรก็จะซื้อของใช้จำเป็นหรืออุปกรณ์ในการเกษตรกลับขึ้นไปบนคอย
2. เกษตรกรขายผลผลิต ณ แหล่งผลิต โดยมีพ่อค้าคนกลางซึ่งอาจจะเป็นคนท้องถิ่นนั้น รับซื้อผลผลิตในรูปดอกสด นำไปทำขบวนการทำแห้งและบรรจุจำหน่ายในภายหลังหรือพ่อค้าที่มาจากในเมืองมาซื้อผลผลิตซึ่งจำเป็นจะต้องซื้อเป็นดอกแห้งไปเนื่องจากดอกสดของเก๊กฮวยมีราคาถูก ไม่คุ้มกับการห่อและเปลืองเนื้อที่ในการบรรทุก ซ้ำยังต้องคอยระมัดระวังไม่ให้กลับดอกซ้ำอีกด้วย เมื่อขนส่งไกล ๆ ก็จะทำให้ดอกเก๊กฮวยสดสกปรกเนื่องจากถนนบนคอยมีฝุ่นแดงเป็นจำนวนมากและเมื่อดอกเก๊กฮวยสดถูกความร้อนจากเครื่องยนต์จะทำให้ดอกเหี่ยวเฉาเสียรูปไม่สามารถนำไปทำแห้งให้คงฟอร์มดอกเดิมที่ชาวสะอาดได้ พ่อค้าในเมืองจะรับซื้อผลผลิตแห้งโดยซื้อเป็นกิโลกรัมหรือเป็นเซ่งแล้วแต่จะตกลงกับเกษตรกร เกษตรกรที่ไม่มีเตาอบแห้งเองก็จำเป็นจะต้องรวบรวมดอกสดมาจำหน่ายให้แก่ผู้ที่มีเตาอบแห้ง หรืออาจจะใช้วิธีตากแห้งแต่วิธีตากแห้งดอกแห้งมักจะมีสีคล้ำไม่สวยและจำหน่ายได้ในราคาถูก มีเกษตรกรบางรายนำดอกสดที่เก็บมาได้และผึ่งแห้งผ่านการนึ่งแล้วมาเข้าเตาอบเพื่ออบแห้งเอง ไม่จำหน่ายดอกสดให้แก่ผู้มีเตาอบ นอกจากพ่อค้าในท้องถิ่นและพ่อค้าที่มาจากในเมืองเพื่อมารับซื้อดอกเก๊กฮวยแห้งแล้วหน่วยงานราชการที่เข้าไปส่งเสริมการปลูกก็ยังให้บริการอบดอกเก๊กฮวยให้ในกรณีที่ผลผลิตดอกสดออกมากและมีฝนตกไม่สามารถนำไปตากแดดหรืออบได้ทันเวลา โดยมีเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำและบริการเนื่องจากดอกเก๊กฮวยสดที่เก็บมาจะรักษาไว้ได้ไม่เกิน 2 วัน ดอกก็จะเฉาไปและเมื่อนำมาทำเป็นดอกแห้งจะมีสีคล้ำไม่น่าดู ดอกเก๊กฮวยแห้งที่จำหน่ายให้แก่พ่อค้าคนกลางหรือหน่วยงานราชการที่ส่งเสริมการปลูกจะนำไปจำหน่ายให้แก่ร้านขายยาที่มีอยู่ทั่วไปอีกทอดหนึ่ง

3. เกษตรกรจำหน่ายผลิตผลดอกเก๊กฮวยแห้งให้แก่โรงงานแปรรูปดอกเก๊กฮวย
เพื่อนำไปแปรรูปเป็นดอกเก๊กฮวยแห้ง มีเฉพาะที่โรนัธิวนา จังหวัดเชียงราย สำหรับ
โรงงานแปรรูปเก๊กฮวยผงสำเร็จรูปส่วนใหญ่มักจะตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ ซึ่งจะซื้อดอกแห้งจาก
พ่อค้าส่งหรือตามร้านขายยาใหญ่ ๆ ซึ่งเป็นตัวแทนจำหน่ายรายใหญ่ในกรุงเทพฯ

เมื่อสรุปช่องทางการจำหน่ายดอกเก๊กฮวยของเกษตรกรเป็นแผนผังจะแสดงได้ดัง
แผนภาพที่ 3.1

แผนภูมิที่ 3.1 แผนภูมิแสดงช่องทางการจำหน่ายดอกเก๊กฮวยของเกษตรกร

ในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน²¹ ดอก เก๊กฮวยแห้งที่เกษตรกรผลิตได้ในแต่ละปีรัฐบาลจะเป็นผู้กำหนดทั้งปริมาณและราคา รวมทั้งรับซื้อผลผลิตทั้งหมดจึงไม่เกิดปัญหาในด้านการผลิตเกินความต้องการและรัฐบาลเป็นผู้ดำเนินการด้านการตลาดโดยส่งออกจำหน่ายต่างประเทศแทนเกษตรกร ทำให้เกษตรกรเงินพอใจในการปลูกเก๊กฮวยมากเพราะทำรายได้ดีกว่าการปลูกผักหรือพืชชนิดอื่น ๆ ไม่เหมือนกับในประเทศไทยผลผลิตที่เกษตรกรผลิตได้จะต้องจำหน่ายเอง และไม่สามารถกำหนดราคาจำหน่ายได้ พ่อค้าคนกลางหรือผู้จัดจำหน่ายจะเป็นผู้กำหนดราคาซื้อจากเกษตรกร และทำหน้าที่การตลาดแทนเกษตรกร ซึ่งถ้ากรรมวิธีในการผลิตดอกแห้งไม่ดีพอจะทำให้ได้ดอกแห้งที่ไม่สวยงาม ราคาจำหน่ายก็จะถูกลดลงไปตามสภาพ นอกจากนี้ปริมาณในการปลูกและผลผลิตที่ได้ในแต่ละปียังมีส่วนในการกำหนดราคาซื้ออีกด้วย

ความต้องการของตลาด จากการประมาณการอย่างคร่าว ๆ คาดว่า ความต้องการบริโภคเก๊กฮวยแห้งภายในประเทศ โดยเฉลี่ยประมาณ 100 ตันต่อปี จำนวนนี้แยกออกเป็นความต้องการนำมาใช้ประกอบยาจีนโดยทั่ว ๆ ไปประมาณ 10-25 ตัน (ดอกเก๊กฮวยที่ใช้เพื่อการนี้เป็นพันธุ์สีเหลืองที่นำมาจากต่างประเทศโดยสมาคมร้านยาจีนเป็นผู้ส่งเข้ามาแต่ผู้เดียว และปริมาณการนำเข้าอยู่ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ศุลกากร) ส่วนที่เหลือที่ใช้ประโยชน์ในด้านอื่น ๆ โดยนำไปทำเก๊กฮวยผสมกับน้ำเพื่อใช้ดื่มแก้กระหายน้ำ และร้อนใน บรรจุกล่องเพื่อบริโภคโดยตรงหรือบริโภคโดยต้มดอกแห้งโดยตรง

เมื่อเปรียบเทียบปริมาณการผลิตและความต้องการบริโภคเก๊กฮวยจะเห็นได้ว่ายังผลิตได้ไม่เพียงพอกับความต้องการใช้ภายในประเทศจึงต้องนำเข้าจากต่างประเทศในปริมาณและมูลค่าค่อนข้างสูงในแต่ละปีดังแสดงไว้ดังตารางที่ 3.1-3.3

²¹ ขวัญยืน วิษพันธ์, การปลูกเก๊กฮวยที่เมืองหนิงโจว: 6.

ตารางที่ 3.1 สถิติการนำเข้าดอกเก๊กฮวยแห้ง ปี 2526²²

	<u>ปริมาณ</u> (กิโลกรัม)	<u>ราคา</u> (บาท/กิโลกรัม)	<u>มูลค่า</u> (ล้านบาท)	<u>ปริมาณนำเข้า</u> <u>สะสม (กิโลกรัม)</u>	<u>มูลค่าสะสม</u> (ล้านบาท)
มกราคม	-	-	-	-	-
กุมภาพันธ์	14,072	175	2.4	14,072	2.4
มีนาคม	-	-	-	14,072	2.4
เมษายน	13,700	174	2.4	27,772	4.8
พฤษภาคม	20,600	187	3.8	48,372	8.6
มิถุนายน	25,413	180	4.6	73,785	13.2
กรกฎาคม	15,000	160	2.4	88,785	15.6
สิงหาคม	9,000	220	2.0	97,785	17.6
กันยายน	12,500	200	2.5	110,285	20.1
ตุลาคม	10,953	211	2.3	121,238	22.4
พฤศจิกายน	244	178	-	121,482	22.4
ธันวาคม	7,410	191	1.4	128,892	23.8
รวม	128,892	186	23.8		

²²สรุปการนำเข้าดอกเก๊กฮวยแห้ง, กองวิเคราะห์ราคา, กรมศุลกากร: ไม่ปรากฏ

ตารางที่ 3.2 สถิติการนำเข้าดอกเก๊กฮวยแห้ง ปี 2527²³

	ปริมาณ (กิโลกรัม)	ราคา (บาท/กิโลกรัม)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณนำเข้า สะสม(กิโลกรัม)	มูลค่าสะสม (ล้านบาท)
มกราคม	-	-	-	-	-
กุมภาพันธ์	-	-	-	-	-
มีนาคม	-	-	-	-	-
เมษายน	-	-	-	-	-
พฤษภาคม	-	-	-	-	-
มิถุนายน	11,402	166	1.9	11,402	1.9
กรกฎาคม	1,237	206	0.3	12,639	2.2
สิงหาคม	26,624	210	5.6	39,263	7.8
กันยายน	8	207	-	39,271	-
ตุลาคม	-	-	-	39,271	-
พฤศจิกายน	445	243	0.1	39,716	7.9
ธันวาคม	2,548	167	0.4	42,264	8.3
รวม	42,264	196	8.3		

²³ เรื่องเดียวกัน: ไม่ปรากฏเลขหน้า

ตารางที่ 3.3 สถิติการนำเข้าดอกเก๊กฮวยแห้ง ปี 2528²⁴

	<u>ปริมาณ</u> (กิโลกรัม)	<u>ราคา</u> (บาท/กิโลกรัม)	<u>มูลค่า</u> (ล้านบาท)	<u>ปริมาณนำเข้า</u> <u>สะสม(กิโลกรัม)</u>	<u>มูลค่าสะสม</u> (ล้านบาท)
มกราคม	11,121	298	3.3	11,121	3.3
กุมภาพันธ์	622	123	0.1	11,743	3.4
มีนาคม	15,605	179	2.8	27,348	6.2
เมษายน	27,975	209	5.9	55,323	12.1
พฤษภาคม	3,213	158	0.5	58,536	12.6
มิถุนายน	-	-	-	58,536	12.6
กรกฎาคม	-	-	-	58,536	12.6
สิงหาคม	3,570	197	0.7	62,106	13.3
กันยายน	5,465	120	0.6	67,571	13.9
ตุลาคม	-	-	-	67,571	13.9
พฤศจิกายน	-	-	-	67,571	13.9
ธันวาคม	-	-	-	67,571	13.9
รวม	67,571	206	13.9		

²⁴ เรื่องเดียวกัน: ไม่ปรากฏเลขหน้า

พิธีการนำเข้าดอกเก๊กฮวยแห้ง

เนื่องจากปริมาณการผลิตดอกเก๊กฮวยแห้งภายในประเทศยังมีไม่เพียงพอต่อความต้องการบริโภค และความนิยมเชื่อถือในดอกเก๊กฮวยแห้งที่มาจากเมืองจีนว่ามีกลิ่นหอมกว่าที่ผลิตในประเทศไทย ทำให้พ่อค้าหรือร้านขายยาซึ่งจำหน่ายดอกเก๊กฮวยแห้งสั่งซื้อดอกเก๊กฮวยแห้งจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งพิธีการนำเข้าผู้ซื้อหรือผู้นำเข้าทำตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ติดต่อกับผู้ขายเพื่อกำหนดชนิดของดอกเก๊กฮวยแห้งที่ต้องการ
2. ติดต่อกับธนาคารเกี่ยวกับพิธีการนำเข้าในด้านการเงิน
3. ติดต่อกับกรมศุลกากรเกี่ยวกับพิธีการนำของออกจากท่าเรือ

สำหรับรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนกระทำดังนี้

1. ติดต่อกับผู้ขายเพื่อกำหนดชนิดของดอกเก๊กฮวยแห้งที่ต้องการ ผู้นำเข้าจะไม่สั่งดอกเก๊กฮวยแห้งโดยที่ไม่เคยเห็นตัวอย่างมาก่อน การติดต่อระหว่างผู้นำเข้าและผู้ขายทำได้โดยจดหมาย โทรเลขหรือเทเล็กซ์ โต้ตอบสอบถามราคารวมทั้งการขอตัวอย่างดอกเก๊กฮวยแห้งเพื่อการสั่งซื้อ เมื่อผู้นำเข้าได้ดูตัวอย่างดอกเก๊กฮวยแห้งตามชนิดที่ต้องการ ก็จะทำใบสั่งซื้อส่งไปยังผู้ขาย ส่วนใหญ่ผู้ขายจะอยู่ในสาธารณรัฐประชาชนจีน ผู้ซื้อและผู้ขายจะคุ้นเคยและสั่งซื้อกันมาก่อนหลายครั้ง ผู้ซื้อจะขอตัวอย่างหลาย ๆ ชนิด พร้อมด้วยราคาก่อนจะสั่งซื้อแล้วจึงดำเนินการซื้อพร้อมกับดำเนินการทางธนาคารในด้านการเงินด้วย

2. ติดต่อกับธนาคารเกี่ยวกับพิธีการนำเข้าในด้านการเงิน เริ่มจากการเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตกับธนาคาร การซื้อเงิน หรือแลกเปลี่ยนตราต่างประเทศในเอกสารควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของธนาคารแห่งประเทศไทย การซื้อตราพอร์ท รวมไปถึงการทำทรัสต์รีซีพ (Trust Receipt) ในกรณีที่ต้องนำดอกเก๊กฮวยแห้งออกจากท่าเรือก่อนที่จะนำเงินมาชำระธนาคาร

3. ติดต่อกับกรมศุลกากรเกี่ยวกับพิธีการนำของออกจากท่าเรือ ซึ่งสามารถแยกขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับกรมศุลกากรได้ดังนี้

3.1 การยื่นใบขนส่งสินค้าเพื่อตรวจสอบที่กองประเมินอากรทำดังนี้

3.1.1 ผู้นำเข้าจะยื่นใบขนส่งสินค้าขาเข้าพร้อมเอกสารประกอบ ๗ ฝ่าย การนำเข้าหมวดสินค้าเบ็ดเตล็ด โดยยื่นที่หน่วยรับใบขนส่งสินค้าซึ่งประจำฝ่ายเบ็ดเตล็ด สำหรับ ใบขนส่งสินค้าและเอกสารประกอบที่จะต้องยื่นมีดังนี้

3.1.1.1 ใบขนส่งสินค้าขาเข้าและแบบแสดงรายการนำเข้า

ดอกเก๊กฮวยแห้ง 1 ชุด ประกอบด้วย ต้นฉบับใบขนส่งสินค้า 1 ฉบับ สำเนาใบขนส่งสินค้า 3 ฉบับ และใบส่งปล่อยสินค้า (ตัวแดง) 1 ฉบับ โดยแสดงรายการให้ครบถ้วน เช่น ชื่อเรือ วันที่นำเข้าท่าเรือที่นำเข้า ชื่อที่อยู่ของผู้นำเข้า ชนิดของดอกเก๊กฮวยแห้งที่นำเข้า ลักษณะและจำนวนที่บ่อ ประเทศกำเนิด ประเทศที่ซื้อ ราคานำเข้า ประเภทพืช และอัตราภาษีอากร จำนวนเงินอากร ภาษีการค้า ภาษีบำรุงเทศบาลและอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราสำหรับมูลค่านำเข้า ซึ่งจะขอทราบอัตราแลกเปลี่ยนดังกล่าวได้ที่กองวิเคราะห์ราคา กรมศุลกากร

3.1.1.2 สำเนาใบตราส่ง หรือเอกสารอื่นที่ใช้แทนกันได้ซึ่ง เป็นหลักฐานของผู้ส่งแสดงจำนวนที่บ่อ ชื่อเรือ

3.1.1.3 เอกสารควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ซึ่งเรียกว่า ล.ป. หรือ E.C. (Exchange Control) ซึ่งธนาคารออกให้ในขั้นตอนที่ 2 ดังกล่าวข้างต้น

3.1.1.4 บัญชีราคาสินค้า (Invoice) และบัญชีบรรจุที่บ่อ (Packing List) ซึ่งออกโดยผู้ขายดอกเก๊กฮวยแห้ง รวม 4 ชุด

3.1.1.5 ใบขออนุญาตนำเข้าและใบอนุญาตของกระทรวงพาณิชย์ ใบสำคัญการจดทะเบียนอาหารและยาของกระทรวงสาธารณสุขที่เจ้าหน้าที่กรมศุลกากรขอตรวจเพิ่มเติม

3.1.2 ตรวจสอบลายมือชื่อของผู้นำเข้าโดยเจ้าหน้าที่ของกรมศุลกากร ผู้รับขนส่งสินค้าจะถูกตรวจสอบลายมือชื่อกับบัตรลายมือชื่อที่กรมศุลกากรออกให้ผู้นำเข้าถือไว้ ประจำตัว และตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสารที่ยื่น ตรวจสอบวันเรือเข้า ซึ่งจะมีผลไปถึงการกำหนดราคาของดอกเก๊กฮวยแห้ง และอัตราภาษีอากร แล้วเจ้าหน้าที่จะประทับตราเลขที่ใบขนส่งสินค้า และออกใบรับให้ผู้นำเข้า

3.1.3 นำใบขนสินค้าไปตรวจสอบที่หัวหน้าหน่วยประเมินอากรและเจ้าหน้าที่ตรวจสอบพิกัดอัตราภาษีอากรและราคา ว่าราคานำเข้าดอกเก๊กฮวยแห้งถูกต้องหรือไม่ รวมทั้งตรวจสอบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราสำหรับมูลค่านำเข้าดอกเก๊กฮวยด้วย

3.1.4 ทำการตรวจสอบสินค้าโดยให้หัวหน้าหน่วยประเมินอากรเป็นผู้สั่งการตรวจสอบดอกเก๊กฮวยแห้งที่นำเข้า ถ้ามีปัญหาในเรื่องราคาก็ต้องวางเงินประกันไว้ในขั้นนี้ในการนำเข้าจะต้องเสียภาษีพิกัดอัตราศุลกากร ซึ่งเจ้าหน้าที่จะเป็นผู้กำหนดราคานำเข้าของดอกเก๊กฮวยแห้ง จากการสอบถามกองวิเคราะห์ราคา กรมศุลกากร พบว่าราคาที่เจ้าพนักงานศุลกากรประเมินเพื่อเก็บพิกัดอัตราศุลกากรใช้ราคาสูงสุดที่มีการสั่งซื้อดอกเก๊กฮวยแห้งเข้ามา โดยเจ้าพนักงานมีอำนาจในการประเมินราคาดอกเก๊กฮวยแห้งใหม่ ตัวอย่างเช่น ราคานำเข้าสูงสุดในปี 2526 กิโลกรัมละ 250 บาท ต่อมาเดือนมกราคม 2527 มีผู้นำเข้าดอกเก๊กฮวยแห้งในราคา 230 บาท ต่อกิโลกรัม ซึ่งมีราคาต่ำกว่าราคาสูงสุดปี 2526 เจ้าพนักงานมีอำนาจที่จะประเมินราคาใหม่ได้ถ้าราคาที่ประเมินมีผลทำให้เรียกเก็บพิกัดอัตราศุลกากรได้เงินเพิ่มขึ้น เจ้าพนักงานก็จะประเมินราคาใหม่โดยใช้ราคา 250 บาทต่อกิโลกรัม แต่ถ้าการประเมินราคาใหม่มีผลทำให้พิกัดอัตราศุลกากรเพิ่มขึ้นจากเดิมเพียงเล็กน้อย เจ้าพนักงานก็จะไม่ประเมินราคาใหม่ เนื่องจากยุ่งยากในการเปลี่ยนหรือแก้ไขเอกสารในการนำเข้า

3.1.5 นำใบขนสินค้าไปชำระภาษีอากรที่กองอากร

3.2 การชำระเงินที่กองอากร ทำโดยผู้นำเข้าดอกเก๊กฮวยแห้งนำใบขนสินค้าที่ตรวจสอบแล้วจากกองประเมินอากรไปเสียอากรในช่องรับเงินภาษีอากรขาเข้าและเงินประกัน โดยผู้นำเข้าจะชำระภาษีอากรเป็นเงินสดหรือเช็คก็ได้ ซึ่งถ้าชำระเป็นเช็คจะต้องเป็นเช็คที่ธนาคารเซ็นสั่งจ่ายหรือค้ำประกันหรือมีธนาคารรับรองหลังเช็ค หรืออาจเป็นเช็คของธนาคารแห่งประเทศไทย ถ้ามีการประเมินอากรใหม่และผู้นำเข้าต้องวางเงินประกันภาษีอากร ถ้าเงินประกันเกิน 20,000 บาท ผู้นำเข้าอาจใช้หนังสือค้ำประกันของธนาคารแทนเงินสดหรือเช็คก็ได้ หลังจากเจ้าหน้าที่รับชำระเงินค่าอากรแล้วก็จะออกไปเสร็จรับเงินให้และประทับตราเลขที่ชำระเงินในใบเสร็จรับเงินและใบขนสินค้าให้ตรงกันและประทับตรา "ตราสมบูรณ์" ในใบขนสินค้าเพื่อแสดงว่าใบขนสินค้าได้ผ่านการตรวจและชำระค่าภาษีอากรแล้ว

3.3 การตรวจสอบที่กองตรวจสินค้าขาเข้า เมื่อชำระค่าอากรเรียบร้อยแล้ว ผู้นำเข้าจะนำใบขนสินค้าที่ประทับตรารับรองแล้วไปยื่นให้เจ้าหน้าที่กองตรวจสินค้าขาเข้าที่ประจำอยู่ที่โรงพักสินค้าในบริเวณท่าเรือ เพื่อตรวจว่าตรงกับของที่นำเข้าจริงหรือไม่และประทับตราในใบขนและใบส่งปล่อยสินค้า (ตั๋วแดง) นำไปยื่นที่โรงพักสินค้าเพื่อนำดอกเก็บเกี่ยวแห่งที่ส่งซื้อออกจากโรงพักสินค้าไป

3.4 การรับของไปจากการท่าเรือฯ ก่อนที่ผู้นำเข้าจะรับดอกเก็บเกี่ยวแห่งออกจากโรงพักสินค้า ผู้นำเข้าจะต้องชำระค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ต่อการท่าเรือแห่งประเทศไทย เช่น ค่ากรรมกรขนย้ายสินค้า ค่ายกขนของ ค่าเช่าโรงพักสินค้า โดยนำใบอนุญาตปล่อยสินค้า (Delivery Order) ที่ได้รับจากบริษัทตัวแทนเรือไปเสียค่าธรรมเนียมแล้ว จึงขอใบรับของจากโรงพักสินค้า (Warehouse Receipt) ไปขนของขึ้นยานพาหนะผ่านการตรวจสอบ ณ สถานีตรวจสอบ (Checking Post) ตรวจใบกำกับสินค้าและสำเนาใบอนุญาตปล่อยสินค้าให้ตรงกันและนำดอกเก็บเกี่ยวแห่งที่ส่งซื้อไปจากการท่าเรือได้

นโยบายในการส่งเสริมการตลาดของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง²⁵

กรมส่งเสริมการเกษตรมีนโยบายในการส่งเสริมการปลูกเก็บเกี่ยวโดยประสานงานกับสำนักงานเกษตรและสหกรณ์ภาคเหนือและโครงการหลวง ได้มีการวางแผนและดำเนินงานในการส่งเสริมการปลูก ผลิตรวมทั้งการจัดการด้านการตลาดให้เกษตรกรด้วย เพื่อส่งเสริมให้มีการปลูกมากขึ้น โดยในปี 2527 ได้กำหนดเป้าหมายในการผลิตโดยวิธีประมาณ กล่าวจากพันธุ์ที่อาศัยจากการเก็บและขยายพันธุ์จากแปลงปลูกปี 2526 ดังตารางที่ 3.4

²⁵ ข้อเสนอแนะประกอบการสัมมนา การผลิตเก็บเกี่ยวพันธุ์สูง, สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ภาคเหนือ กรมวิชาการเกษตร, 28 กันยายน 2526: ไม่ปรากฏเลขหน้า

ตารางที่ 3.4 แหล่งผลิตที่ได้รับกล้าจากโครงการหลวง

สถานี	จำนวนกล้าปลูก	ปริมาณกล้า	เป้าหมายพื้นที่ปลูก ปี 2527 (ไร่)	ปริมาณผลผลิต (กิโลกรัม)	
	ปี 2526	ที่ผลิตได้		ดอกสด	ดอกแห้ง
แม่แจ่ม	8,000	40,000	6-8	3,360-4,480	480-640
แม่สะป๊อก	7,200	36,000	6-7	3,360-3,920	480-560
ทุ่งเริง	5,000	25,000	4-5	2,240-2,800	320-400
ขอบด้ง	5,000	25,000	4-5	2,240-2,800	320-400
ปางอุ๋ง	3,750	18,750	3-4	1,680-2,240	240-920
แม่ลาน้อย	3,500	17,500	3-3.5	1,680-1,960	240-280
คอยปุย	2,500	12,500	2-2.5	1,120-1,400	160-200
ห้วยโป่ง	2,500	12,500	2-2.5	1,120-1,400	160-200
แม่ขุนหลวง	2,500	12,500	2-2.5	1,120-1,400	160-200
แกน้อย	600	3,000	0.5	280-250	40-50
รวม	40,550	202,750	32.5-40.5	18,200-22,750	2,600-3,250

เพื่อให้การดำเนินงานส่งเสริมดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานในแต่ละปีดังนี้

1. ประชุมประสานงานเพื่อซักซ้อมและประสานงานทั้งด้านการผลิต และการตลาด เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้รับความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติมก่อนที่จะลงมือเข้าไปส่งเสริมการปลูก
 2. ขั้นตอนในการส่งเสริมดำเนินการโดย
 - 2.1 จัดทำแปลงสาธิต ซึ่งอาจจะดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่เองหรือชาวเขา ภายใต้การแนะนำอย่างใกล้ชิดของเจ้าหน้าที่
 - 2.2 ส่งเสริมให้ชาวเขาปลูกในพื้นที่ของตน โดยรวมกลุ่มของผู้ปลูกเพื่อสะดวกในการประชุม ฝึกอบรม การเก็บเกี่ยวและอบแห้ง
 3. ฝึกอบรมชาวเขา โดยคัดเลือกผู้แทนของแต่ละแห่ง ๆ ละ 3-5 คน โดยแบ่งการอบรมเป็น 2 ระยะ คือ
 - 3.1 ก่อนฤดูปลูก เพื่อให้ชาวเขาได้รับความรู้ ความเข้าใจ และมั่นใจในการปลูก เพื่อผลิตดอกเก๊กฮวยแห้ง
 - 3.2 ก่อนเก็บดอกเก๊กฮวย เนื่องจากการเก็บเกี่ยวเป็นเรื่องละเอียดอ่อน ควรมีการสาธิตและฝึกอบรมวิธีการเก็บรวมไปถึงการทำแห้ง เพื่อให้ได้คุณภาพของดอกแห้งที่ดีที่สุด
 4. การตลาดและการจัดจำหน่าย ได้จัดตั้งหน่วยงานทางด้านการตลาด รับซื้อผลิตผลจากเกษตรกรนำไปจัดจำหน่ายให้ โดยติดต่อแหล่งรับซื้อรวมทั้งให้ข้อมูลการตลาดแก่กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกเป็นระยะ ๆ ตั้งแต่ก่อนฤดูการปลูกจนถึงเก็บดอก อย่างน้อย 3 ครั้ง
- เมื่อสรุปแผนการส่งเสริมดังกล่าวเป็นแผนภูมิ จะแสดงได้ดังแผนภาพที่ 3.2

แผนภูมิที่ 3.2 ขั้นตอนและระยะเวลาในการดำเนินการส่งเสริมการตลาดของกรมส่งเสริมการเกษตร

กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา						หมายเหตุ	
		มิถุนายน	กรกฎาคม	สิงหาคม	กันยายน	ตุลาคม	พฤศจิกายน		
การประชุมประสานงาน	คณะทำงาน	■						1 วัน	
การฝึกอบรมชาวเขา	คณะทำงาน		■					1 วัน	
ส่งเสริม	สถานี		■						
เก็บเกี่ยวและอบแห้ง	สถานี					■			
จัดจำหน่าย	ฝ่ายตลาด						■		
ประเมินผล	คณะทำงาน						■		

แผนงานดังกล่าวได้กระทำการส่งเสริมมาตั้งแต่ปี 2527 จนถึงปัจจุบัน และยังคงกระทำต่อไปในอนาคตจนกระทั่งการปลูกเก๊กฮวยนิยมแพร่หลายในหมู่เกษตรกรที่อาศัยอยู่บนที่สูงซึ่งเหมาะแก่การปลูกเก๊กฮวย ในด้านการตลาดได้จัดจำหน่ายดอกแห้ง โดยจำหน่ายผ่านร้านค้าส่ง ร้านค้าปลีก ซึ่งเป็นร้านชำ และร้านขายยาทั้งแผนปัจจุบันและแผนโบราณ และการจัดจำหน่ายปลีกเองในรูปดอกเก๊กฮวยแห้งยี่ห้อ "คอยคำ" ซึ่งเป็นตราของโครงการหลวงที่รับซื้อผลผลิตจากเกษตรกรมาบรรจุจำหน่ายแทนเกษตรกร

นอกจากแผนส่งเสริมให้ปลูกบนพื้นที่สูงบนคอยแล้ว สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยก็เป็นหน่วยงานของทางราชการอีกแห่งหนึ่งที่ดำเนินการส่งเสริมการปลูกเก๊กฮวยเพื่อผลิตดอกเก๊กฮวยแห้งในอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี อีกแห่งหนึ่งด้วยซึ่งมีวิธีการดำเนินงานลักษณะเดียวกันกับกรมส่งเสริมการเกษตร เพียงแต่ทางด้านการตลาดได้จัดทำโรงงานแปรรูปดอกเก๊กฮวยแห้งคอยรับซื้อผลผลิตจากเกษตรกร

